

# Nejlepší zájem dítěte

V odůvodnění soudního rozhodnutí týkajícího se úpravy poměrů k nezletilým dětem musí být vyloženo, co soud považuje za nejlepší zájem dítěte, na základě jakých kritérií k tomuto závěru dospěl a případně jak byl nejlepší zájem dítěte poměřován s dalšími důležitými zájmy a právy. Tento požadavek se uplatní i při rozhodování soudu o určení místa, v němž má docházet k předávání dítěte ke styku, a to především tehdy, má-li být tímto místem určeno místo, jež se nachází ve značné vzdálenosti od místa bydliště dítěte. Nerespektuje-li soud uvedený požadavek, postupuje v rozporu s právem účastníka řízení na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 147/23 ze dne 26.4.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelky O. B., zastoupené Mgr. M.Š., advokátkou, sídlem B., proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. srpna 2022 č. j. 96 Co 263/2021-611 a rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. května 2021 č. j. 17 Nc 40/2019-360, za účasti Krajského soudu v Ústí nad Labem a Okresního soudu v Ústí nad Labem, jako účastníků řízení, a 1) A. B., zastoupeného JUDr. V.C., advokátem, sídlem Ú.n.L., a 2) nezletilého M. A. B., zastoupeného opatrovníkem Magistrátem statutárního města Ú., jako vedlejších účastníků řízení, tak, že výrokem III. rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. srpna 2022 č. j. 96 Co 263/2021-611 v části, již bylo určeno, že otec si nezletilého převezme a po ukončení styku matce vždy předá v Ú. před budovou hlavního vlakového nádraží, bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Výrok III. rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. srpna 2022 č. j. 96 Co 263/2021-611 se v části, již bylo určeno, že otec si nezletilého převezme a po ukončení styku matce vždy předá v Ú. před budovou hlavního vlakového nádraží, zrušuje. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena její ústavně zaručená práva podle čl. 10 odst. 1 a 2, čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"); namítá též porušení čl. 3 odst. 1 a čl. 12 Úmluvy o právech dítěte.

2. Z ústavní stížnosti, jejích příloh a spisu Okresního soudu v Ústí nad Labem (dále jen "okresní soud") sp. zn. 17 Nc 40/2019 se podává, že napadeným rozsudkem okresní soud uložil prvnímu vedlejšímu účastníkovi (dále také jen "otec") přispívat na výživu nezletilého druhého vedlejšího účastníka (dále také jen "nezletilý") částkou 200 EUR měsíčně s účinností od 25. 9. 2019, s tím, že stanovené výživné je otec povinen hradit vždy do každého 15. dne v měsíci předem k rukám stěžovatelky (matky) [I. výrok]; dále otci uložil povinnost uhradit dluh na výživném za období od 25. 9. 2019 do 27. 5. 2021 ve výši 1 174 EUR ve splátkách 50 EUR měsíčně vždy spolu s běžným výživným, počínaje měsícem následujícím po právní moci tohoto rozsudku, pod ztrátou výhody splátek (II. výrok). Dále okresní soud upravil styk otce s nezletilým, a to vždy každý sudý týden v

sobotu od 15:00 hodin do 18:00 hodin a v neděli od 10:00 hodin do 14:00 hodin s tím, že si nezletilého převezme v místě bydliště stěžovatelky a po ukončení styku ho předá v tomto místě zpět; po dovršení dvou let nezletilého pak je otec oprávněn stýkat se s nezletilým vždy každý sudý týden od soboty 10:00 hodin do neděle 13:00 hodin s tím, že si nezletilého převezme v místě bydliště stěžovatelky a po ukončení styku ho zase v tomto místě předá; rovněž bylo rozhodnuto o styku o vánočních svátcích a o povinnosti stěžovatelky nezletilého řádně ke styku připravit (III. výrok). Tím byl změněn rozsudek okresního soudu ze dne 11. 8. 2020 č. j. 17 Nc 40/2019-218 (IV. výrok) a bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (V. výrok).

3. K odvolání obou rodičů Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen "krajský soud") napadeným rozsudkem potvrdil rozsudek okresního soudu v I. a IV. výroku (I. výrok). V II. výroku jej změnil tak, že otec je povinen uhradit dluh na výživném za období od 25. 9. 2019 do 31. 8. 2022 ve výši 2 340 EUR v pravidelných splátkách 50 EUR měsíčně, splatných spolu s běžným výživným k rukám stěžovatelky, počínaje měsícem následujícím po právní moci tohoto rozsudku, pod ztrátou výhody splátek (II. výrok). V III. výroku rozsudek okresního soudu změnil tak, že otec je oprávněn stýkat se s nezletilým od právní moci tohoto rozsudku do 31. 1. 2023 každý sudý týden od soboty od 10:00 hodin do neděle do 17:00 hodin; s účinností od 1. 2. 2023 pak každý první týden v kalendářním měsíci od středy od 10:00 do neděle do 17:00 hodin; dále bylo rozhodnuto o styku v průběhu vánočních a letních prázdnin. Místem předání nezletilého ke styku a jeho převzetí po ukončení styku bylo určeno Ú. - před budovou hlavního vlakového nádraží a oběma rodičům byly stanoveny povinnosti spojené s uskutečňováním styku (III. výrok). O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto tak, že stát ani účastníci nemají právo na jejich náhradu (IV. a V. výrok).

4. Krajský soud po doplnění skutkových zjištění o aktuální údaje dospěl k závěru, že bylo v zájmu nezletilého, aby byl jeho styk s vedlejším účastníkem dále rozšířen. Nezletilý je ve věku tří let a je na otce zvyklý; otec je zároveň schopen se o něho postarat. Vzhledem k tomu, že nezletilý u otce dříve nepřespával, bylo namísto upravit rozšiřování styku postupně, aby si nezletilý mohl na nový režim navyknout. Novou úpravou styku bude navíc umožněno nezletilému navázat vztah i s otcovými prarodiči a dalšími příbuznými, kteří žijí ve Spolkové republice Německo (dále jen "SRN"). Stanovená úprava byla vhodná též s ohledem na vzdálenost bydlišť účastníků a pracovní povinnosti otce. Místo předávání nezletilého krajský soud určil podle předchozí úpravy v Ú., když stěžovatelka do tohoto města odešla od prvního vedlejšího účastníka ze SRN. Následně se sice i s nezletilým přestěhovala do B., kde doposud žijí, toto její jednání však soud neshledal v zájmu nezletilého, přičemž měl za to, že stěžovatelka k přestěhování neměla ani žádný zásadní důvod, nadto neprokázala, že by otec s přestěhováním nezletilého souhlasil. Stěžovatelka je schopna pracovat z domova a v Ú. má zázemí, a tudíž zde může po dobu styku pobývat. K výši výživného určeného okresním soudem krajský soud uzavřel, že je lze považovat za přiměřené a odpovídající poměrům nezletilého i rodičům. Ti mají oba jednu vyživovací povinnost, otec dosahuje průměrného příjmu ve výši 3 300 EUR měsíčně čistého. Tomu pak odpovídá výživné ve výši 200 EUR měsíčně, jak správně určil okresní soud; byť by totiž bylo možno s ohledem na příjmy vedlejšího účastníka uvažovat o částce vyšší, bylo nutno zohlednit značné výdaje, které otec vynaložil a bude vynakládat v souvislosti s dopravou za nezletilým a případným pobytem v České republice v průběhu styku.

## II. Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka obecným soudům vytýká, že nedostatečně zohlednily okolnosti, za kterých byla nucena přestěhovat se do B., stejně jako nedostatečně posoudily finanční situaci otce, který je ve skutečnosti schopen hradit vyšší výživné. K posledně uvedenému blíže namítá, že podle metodické tabulky Ministerstva spravedlnosti, kterou se soudy často řídí, by bylo možno otcí stanovit výživné přibližně ve výši 500 EUR měsíčně. Na rozdíl od výdajů otce vynakládaných za účelem uskutečňování styku soudy nezohlednily obdobné výdaje, které v souvislosti s tím bude mít stěžovatelka. Soudy navíc nesprávně stanovily počet cest vedlejšího účastníka z místa jeho bydliště do Ú., když v

odůvodnění uvádějí čtyři cesty měsíčně, ačkoliv ve skutečnosti jde pouze o dvě cesty.

6. Dále stěžovatelka nesouhlasí s podmínkami uskutečňování styku, konkrétně s určením místa přebírání a předávání nezletilého. V důsledku napadených rozhodnutí je nezletilý nucen ke každému styku podstupovat několikahodinovou cestu z místa svého bydliště do Ú. a zase zpět (případně ještě dál s vedlejším účastníkem do místa jeho bydliště v SRN a zpět). Rozdíl ve vzdálenostech Ú. a B. od místa bydliště otce je již přitom zanedbatelný, a v souladu se zájmem nezletilého proto mělo být místem jeho předávání ke styku stanoveno místo jeho bydliště v B. Soudy se však posouzením nejlepšího zájmu nezletilého nezabývaly a svá rozhodnutí v této části dostatečně neodůvodnily.

7. K ústavní stížnosti stěžovatelka přiložila rovněž vyjádření Úřadu městské části B., odboru sociálně-právní ochrany dětí, který považuje stěžovatelčinu ústavní stížnost za důvodnou a navrhuje zrušení napadených rozhodnutí. Rekapituluje, že od 1. 2. 2023 je styk nezletilého s vedlejším účastníkem upraven vždy každý první týden v měsíci od středy od 10:00 hodin do neděle do 17:00 hodin s místem převzetí a následného předání v Ú. před budovou vlakového nádraží. Takto stanovený režim styku není v souladu se zájmem tříletého nezletilého, který musí snášet cestování několik set kilometrů přes Českou republiku, značné území Německa a zase zpět, to vše v průběhu pěti dní. Dále poukazuje na průměrnou měsíční mzdu otce, s ohledem na niž mělo být výživné stanoveno ve vyšší částce.

### III. Procesní předpoklady a průběh řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas k tomu oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv. Navrhuje-li stěžovatelka zrušení rozsudku okresního soudu v celém rozsahu (viz petit), není Ústavní soud příslušný k projednání návrhu na zrušení jeho II. a III. výroku o dlužném výživném a styku otce s nezletilým, neboť tyto výroky byly změněny napadeným rozsudkem krajského soudu a tudíž je již nelze zrušit nálezem Ústavního soudu; ve zbývající části je k projednání ústavní stížnosti příslušný.

9. Usnesením ze dne 21. 2. 2023 č. j. IV. ÚS 147/23-23 Ústavní soud ustanovil opatrovníkem nezletilému Magistrát statutárního města Ú., neboť ústavní stížností bylo napadeno rozhodnutí, jehož závěry se dotýkají konkrétních zájmů nezletilého, který má v řízení postavení vedlejšího účastníka.

### IV. Vyjádření účastníků, prvního vedlejšího účastníka a opatrovníka druhého vedlejšího účastníka. Replika stěžovatelky

10. Ústavní soud si pro posouzení, zda ve věci došlo k tvrzenému porušení ústavně zaručených práv stěžovatelky, které by bylo důvodem pro vyhovění ústavní stížnosti, vyžádal spis sp. zn. 17 Nc 40/2019 a vyjádření účastníků i vedlejších účastníků řízení.

11. Krajský soud ve vyjádření uvedl, že rozhodl na základě provedených důkazů. V podrobnostech odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

12. Okresní soud rovněž odkázal na odůvodnění rozsudku krajského soudu, s ohledem na to, že tímto rozhodnutím byl rozsudek okresního soudu změněn.

13. První vedlejší účastník odkázal zejména na argumenty, které předložil v odvolacím řízení. Výživné mu mělo být vyměřeno naopak nižší (k doložení uvedeného přiložil tabulku svých veškerých pravidelných příjmů a výdajů), nicméně rozhodnutí obecných soudů respektuje a stanovené výživné hradí řádně a včas. K úpravě místa předávání nezletilého ke styku uvedl, že danou situaci zavinila

stěžovatelka, když od něho nejprve odešla do Ú. a následně do B. První vedlejší účastník připustil, že určení místa předávání v Ú. neodpovídá ani jeho návrhu, když má i nadále za to, že by pro nezletilého a ostatně i pro oba rodiče bylo výhodnější, aby k předávání docházelo na půli cesty mezi jejich bydlišti (na hranicích mezi Českou republikou a SRN), čímž by bylo omezeno cestování všech zúčastněných. Stěžovatelka měla v soudním řízení možnost dohodnout se s vedlejším účastníkem na místě předávání nezletilého, přičemž tuto možnost má i nadále; namísto toho však přistoupila k podání ústavní stížnosti. Závěrem se první vedlejší účastník vyjádřil k řadě podle něho nepravdivých obvinění a tvrzení, které stěžovatelka vznesla z průběhu řízení před obecnými soudy. Navrhl, aby byla ústavní stížnost odmítnuta a aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení o ústavní stížnosti.

14. Opatrovník nezletilého vyjádřil názor, že není vhodné, aby nezletilý trávil každý měsíc dvacet a více hodin během jednoho týdne cestováním mezi bydlišti rodičů. Dále rekapituloval, že stěžovatelka bez souhlasu prvního vedlejšího účastníka změnila místo obvyklého bydliště nezletilého, čímž způsobila, že nezletilý je nucen za účelem uskutečnění styku s otcem podnikat cesty do Ú. Tím zároveň vznikly zvýšené náklady i stěžovatelce. Opatrovník v odvolacím řízení navrhol, aby místo styku (nikoliv jen předávání) bylo stanoveno v Ú. nebo v B, kde stěžovatelka s nezletilým v současné době bydlí. Stěžovatelce pak měla být uložena povinnost podílet se na nákladech spojených se zabezpečením styku otce s nezletilým, především na cestovním a nákladech na bydlení otce v místě styku. K výši výživného opatrovník zopakoval svůj návrh vznesený v odvolacím řízení, aby jeho výše byla stanovena s ohledem na majetkové poměry otce.

15. Ústavní soud zaslal obdržena vyjádření stěžovatelce na vědomí a k případné replice. Stěžovatelka této možnosti využila a reagovala především na vyjádření prvního vedlejšího účastníka, které podle ní obsahuje řadu lživých a nepravdivých tvrzení. Blíže popsala okolnosti svého odchodu ze společné domácnosti a zopakovala dříve vyjádřený názor na majetkové poměry otce. K místu, v němž má docházet k předávání nezletilého ke styku, doplnila, že s určením místa v Ú. nesouhlasí ani jeden z rodičů, jelikož pro oba je toto místo značně vzdálené a není pro ně ničím spojující. Nezletilý špatně snáší dlouhé cestování a na takovou zátěž prozatím není zralý.

## V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

16. Ústavní soud předně připomíná, že jako orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy) a není tudíž další soudní instancí. Ústavní soud je oprávněn zasáhnout pouze tehdy, došlo-li pravomocným rozhodnutím obecného soudu v řízení, jehož byl stěžovatel účastníkem, k porušení jeho základních práv nebo svobod chráněných ústavním pořádkem.

17. Obzvláště zdrženlivě pak Ústavní soud přistupuje k možnosti přehodnocování závěrů obecných soudů v rodinných věcech. Jsou to totiž tyto soudy, které mají ke všem účastníkům řízení nejbližší, provádějí a hodnotí v zásadní míře důkazy, komunikují s účastníky a dalšími osobami relevantními pro řízení, z čehož si vytvářejí racionální úsudek, a vynášejí tak relevantní skutkové závěry z bezprostřední blízkosti jádra řešené věci. Už jen proto je Ústavní soud nemůže nahrazovat ve výkonu pravomoci ve věcech úpravy péče o nezletilé.

### V. a) Určení místa, v němž má docházet k předávání nezletilého ke styku

18. Ústavní soud se nejprve zabýval námitkou týkající se určení místa, v němž má docházet k předání nezletilého ke styku s otcem a k jeho převzetí stěžovatelkou po ukončení styku. Podle stěžovatelky soudy nijak nezohlednily nejlepší zájem nezletilého, který je v důsledku napadených rozhodnutí spolu s ní nucen ke každému styku s otcem podstupovat dlouhou a vyčerpávající cestu z místa jejich stávajícího bydliště do místa předání v Ú. a zpět. Soudy v této souvislosti nepřihlédly k důvodům, které stěžovatelku vedly k návratu do B., kde předtím již deset let žila a pracovala a kde má lepší

pracovní kontakty.

19. Ústavní soud pro úplnost dodává, že byť stěžovatelka tvrzené pochybení vytýká oběma obecným soudům, uvedená námitka může být shledána důvodnou pouze v rozsahu, v němž jí brojí proti rozsudku krajského soudu. V době rozhodování okresního soudu totiž měli stěžovatelka i nezletilý místo svého bydliště stále ještě v Ú. (stěžovatelka v průběhu jednání před krajským soudem uvedla, že v B. bydlí od května 2021; č. l. 537); nadto v části směřující proti příslušnému výroku rozsudku okresního soudu není Ústavní soud k projednání ústavní stížnosti příslušný (viz výše bod 8).

20. Ústavní soud soustavně zdůrazňuje, že zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Totéž zdůrazňuje i Evropský soud pro lidská práva, z jehož judikatury se podává, že rozhodují-li soudy ve věcech týkajících se dětí, musejí se zabývat nejlepším zájmem dítěte, který má v takových případech prvořadý význam (srov. rozsudek ve věci Strand Lobben a další proti Norsku ze dne 30. 11. 2017 č. 37283/13, dostupný na <http://hudoc.echr.coe.int>).

21. Úvahy soudu rozhodujícího ve věcech týkajících se úpravy poměrů k nezletilým dětem se přitom musejí promítnout i do odůvodnění jeho rozhodnutí, ze kterého musí být zřejmé, že nejlepší zájem dítěte byl skutečně předním hlediskem při rozhodování; musí v něm být vyloženo, co příslušný orgán považoval za nejlepší zájem dítěte, na základě jakých kritérií k tomuto závěru dospěl a případně jak byl nejlepší zájem dítěte poměřován s dalšími důležitými zájmy či právy [viz např. nález ze dne 7. 8. 2017 sp. zn. II. ÚS 2027/17 (N 137/86 SbNU 315)]; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná též na <https://nalus.usoud.cz>; nenaplní-li obecný soud uvedený požadavek, zatíží své rozhodnutí vadou spočívající v nedostatečném odůvodnění rozhodnutí, jež může mít za následek porušení práva účastníka řízení na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

22. Ústavní soud k tomu doplňuje, že se zabýval souladem napadeného rozhodnutí krajského soudu s požadavky plynoucími ze zásady nejlepšího zájmu dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte i přesto, že stěžovatelkou je matka nezletilého, kdežto nezletilý stěžovatelem není. Toto ustanovení totiž zakládá nejen základní právo dětí, aby jejich zájem byl předním hlediskem při rozhodování, ale rovněž výkladovou zásadu, tedy povinnost volit vždy výklad nejprůhodnější z hlediska nejlepšího zájmu dítěte, a procesní pravidlo spočívající v nutnosti hodnotit dopad činěného rozhodnutí na dítě, kterého se týká, při zohlednění této úvahy v odůvodnění rozhodnutí. Zásady nejlepšího zájmu dítěte se tedy mohou dovolávat nejen děti, ale též další účastníci řízení týkajících se dětí.

23. Krajský soud své rozhodnutí o tom, že k předávání nezletilého ke styku s vedlejším účastníkem bude docházet v Ú. před budovou hlavního nádraží, odůvodnil tak, že nebyl důvod upravit místo předání odlišně od rozsudku okresního soudu, když stěžovatelčino přestěhování do B. neshledal v zájmu nezletilého; stěžovatelka k tomuto jednání neměla zásadní důvod a neprokázala ani, že by vedlejší účastník s přestěhováním nezletilého souhlasil. Stěžovatelka je navíc podle krajského soudu schopna pracovat z domova a v Ú. má příbuzné, u nichž může po dobu styku pobývat (viz bod 12 odůvodnění rozsudku krajského soudu).

24. Úvaze krajského soudu o tom, že nebylo namístě poskytnout ochranu stěžovatelčině jednostrannému jednání a v jeho důsledku "automaticky" změnit rozhodnutí o místě předávání nezletilého ke styku, Ústavní soud v zásadě rozumí a dodává, že nelze schvalovat jednání rodiče, který bez předchozí dohody s druhým rodičem fakticky změní bydliště nezletilého. Nastane-li však již taková situace, je v každém jednotlivém případě nezbytné pečlivě zvažovat, které z nabízejících se řešení bude co nejvíce odpovídat zájmům nezletilého dítěte (srov. např. usnesení ze dne 7. 9. 2021 sp. zn. III. ÚS 2302/21). Uvedený požadavek krajský soud podle názoru Ústavního soudu nesplnil.

25. Z odůvodnění rozsudku krajského soudu nelze seznat, že by se jakkoliv zabýval posouzením dopadů rozhodnutí o určení místa předávání nezletilého ke styku s vedlejším účastníkem, resp. že by jakkoliv hodnotil, zda je takové rozhodnutí v nejlepším zájmu nezletilého, případně z jakých důvodů tomu tak je a co vlastně bude taková úprava pro nezletilého ve skutečnosti znamenat. Veškeré úvahy krajského soudu v tomto směru se týkají toliko dopadů rozhodnutí do života stěžovatelky a jejího pracovního režimu.

26. Důležitost posouzení souladu rozhodnutí o určení místa, v němž má docházet k předávání nezletilého mezi rodiči, s jeho nejlepším zájmem, je přitom v posuzované věci o to znatelnější, neboť krajským soudem určené místo se nachází ve značné vzdálenosti od místa bydliště nezletilého. Skutečnost, že je daný stav (přinejmenším částečně) výsledkem jednání stěžovatelky, které krajský soud neschvaloval, jej ještě sama o sobě nezbavovala povinnosti hodnotit, zda se jím přijaté řešení neocitá v rozporu se zájmy nezletilého. Ústavní soud připomíná, že vzdálenost mezi B. a Ú., tedy vzdálenost, kterou musí nezletilý, který byl v době rozhodování krajského soudu ve věku necelých tří let, spolu se stěžovatelkou před každým stykem s otcem, stejně jako po jeho uskutečnění, překonávat, činí zhruba 300 km (tj. cca tři a čtvrt hodiny jízdy osobním automobilem, případně čtyři a půl až pět a půl hodiny jízdy prostředky veřejné hromadné dopravy).

27. Je namístě zároveň doplnit, že na posuzovanou věc nejsou bez dalšího použitelné závěry vyplývající z judikatury Ústavního soudu, týkající se situací, kdy jeden z rodičů vytrhne dítě ze společné domácnosti a odstěhuje se s ním bez souhlasu druhého rodiče do velké vzdálenosti od jejich původního bydliště, čímž fakticky nastolí překážku ve styku dítěte s druhým rodičem. V takových případech je v protiprávní jednostranné změně bydliště dítěte nutno spatřovat okolnost, kterou je třeba zohlednit nejen při rozhodování o péči o dítě a rozsahu styku, ale i při nastavování jeho podmínek, přičemž platí, že k předávání dítěte ke styku by mělo zásadně docházet v místě původního bydliště dítěte.

28. Nynější věc je odlišná v tom, že stěžovatelka změnou bydliště nezletilého (byť tak učinila bez souhlasu otce) žádnou "novou překážku" či "komplikaci" v uskutečňování styku nezletilého s otcem ve výše uvedeném smyslu nezaložila. Bylo-li by tomu tak, pak by pravděpodobně závěru krajského soudu, že je namístě trvat na tom, aby k předávání nezletilého ke styku i nadále docházelo v místě jejich původního bydliště, nebylo co vytknout. V posuzované věci je však zjevné, že otec za nezletilým dojížděl ze svého bydliště v SRN již v době, kdy nezletilý se stěžovatelkou žili v Ú., tedy stejně, jako by tomu bylo v případě, kdy by místem předání ke styku bylo určeno místo stávajícího bydliště nezletilého, případně jiné k tomu vhodné místo v B. Rozdíl ve vzdálenostech obou zmíněných měst od města R., v němž žije vedlejší účastník, totiž není nijak podstatný (R., nacházející se ve spolkové zemi Bádensko-Württembersko, je vzdálen od Ú. zhruba 633 km, od B. zhruba 749 km; co do času stráveného jízdou osobním automobilem činí rozdíl ve vzdálenosti R. od obou měst zhruba jednu hodinu).

29. Jediný - avšak podle názoru Ústavního soudu zásadní - rozdíl v krajským soudem určeném místě předávání nezletilého a místem prosazovaným stěžovatelkou tak spočívá v nárocích, které jsou na ni a především na nezletilého v souvislosti s dopravou do toho kterého místa kladeny. Měl-li přitom krajský soud i přes uvedené skutečně za to, že je s ohledem na konkrétní okolnosti věci vhodnější ponechat místo předávání nezletilého v Ú., bylo jeho povinností tento svůj názor náležitě odůvodnit, především pak do svých úvah zahrnout posouzení souladu zvoleného řešení se zásadou nejlepšího zájmu dítěte.

30. Nad rámec uvedeného Ústavní soud dodává, že sám krajský soud přitom upozornil na důležitost postupného navykání nezletilého na rozšířený režim styku s tím, že prvního vedlejšího účastníka vyzval k trpělivosti a doporučil, aby v případě, že by nezletilý zpočátku přespávání u něho nezvládal, takový styk nevyžadoval a nezletilého nadměrně psychicky nezatěžoval (bod 12 odůvodnění rozsudku

krajského soudu). Dá-li se proto předpokládat, že se styk s otcem - byť pravděpodobně jen dočasně či výjimečně - bude uskutečňovat bez přespání, tudíž logicky bez toho, aby tento účastník s nezletilým kamkoliv dále cestoval (zejména do místa svého bydliště v SRN), postrádá rozumného smyslu, aby i v takových situacích, kdy se otec nakonec nebude moci s ohledem na "aktuální rozpoložení" nezletilého v průběhu styku významněji vzdálit od místa předání, resp. od stěžovatelky, bylo lpěno na úpravě podmínek styku, podle nichž se styk bude uskutečňovat ve vzdálenosti 300 km od bydliště nezletilého.

#### V. b) Zbývající námitky

31. Stěžovatelka v ústavní stížnosti dále namítá - stručně shrnuto - že výživné uložené obecnými soudy otci neodpovídá jeho majetkovým poměrům, jež mu umožňují hrazení výživného ve vyšších částkách.

32. Jak již uvedeno výše, řízení o ústavní stížnosti není pokračováním opatrovnického řízení, přičemž Ústavnímu soudu v zásadě nepřísluší přehodnocování závěrů týkajících se nejen úpravy péče o nezletilé dítě či styku s ním, ale ani konkrétní výše stanoveného výživného. Zároveň platí, že byť je posouzení návrhu na určení výživného pro nezletilé dítě věcí volné úvahy soudu závislé na posouzení možností a schopností osoby k výživě povinné a odůvodněných potřeb osoby oprávněné, je tento soud povinen jasným a přezkoumatelným způsobem vymezit rámec, v němž se pohybuje jeho volná úvaha, na základě níž dospěl k závěru o určení výše výživného (viz např. náleze ze dne 12. 9. 2006 sp. zn. I. ÚS 299/06 (N 158/42 SbNU 297)). Těmto požadavkům přitom soudy v posuzované věci dostaly, a ústavní stížnost je proto v této části zjevně neopodstatněná.

33. Z odůvodnění obou napadených rozhodnutí srozumitelně vyplývá, jaká skutková zjištění a skutkové závěry soudy učinily a jak věc posoudily po právní stránce. Jak okresní soud, tak krajský soud své závěry týkající se stanovené výše běžného výživného dostatečným, přesvědčivým a ústavně souladným způsobem odůvodnily a Ústavní soud i přes stěžovatelčiny námitky neshledal žádné natolik závažné pochybení, které by jej opravňovalo k jeho jinak výjimečnému zásahu.

34. Namítá-li pak stěžovatelka, že soudy při zohlednění výdajů otce na cesty za nezletilým vycházely z nesprávného předpokladu, že každý měsíc otec podnikne čtyři cesty, když ve skutečnosti půjde pouze o cesty dvě, je nutno tuto úvahu odmítnout jako nesprávnou. Předpokládá-li se totiž, že otec bude s nezletilým v rámci rozšířeného styku cestovat i do místa svého bydliště, pak bylo zajisté namísto přihlídnout ke všem cestám, které za tímto účelem bude muset každý měsíc podnikat [tj. cesta do místa, v němž si převezme nezletilého ke styku, cesta do místa svého bydliště v SRN, následně opět cesta do České republiky k předání nezletilého zpět stěžovateli a po ukončení styku cesta (v pořadí tedy již čtvrtá) zpět do SRN].

#### VI. Závěr

35. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud dospěl k závěru, že III. výrokem napadeného rozsudku krajského soudu v části, jíž bylo určeno, že vedlejší účastník si nezletilého převezme a po ukončení styku stěžovatelce vždy předá v Ú. před budovou hlavního vlakového nádraží, bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Ústavní stížnost je tudíž v této části důvodná, proto jí Ústavní soud vyhověl a podle § 82 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadený rozsudek krajského soudu v uvedeném rozsahu zrušil (I. a II. výrok). Ve zbývající části ústavní stížnost odmítl částečně jako zjevně neopodstatněnou podle čl. 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, částečně jako návrh, k jehož projednání není příslušný podle čl. 43 odst. 1 písm. d) téhož zákona (III. výrok).

36. Takto Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků, neboť měl za to, že od

něj nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

37. Tímto nálezem Ústavní soud nijak nepředjímá výsledek řízení o úpravě péče o nezletilého. Je povinností krajského soudu, aby se pečlivě zabýval posouzením nejlepšího zájmu dítěte a v souladu s ním stanovil konkrétní podmínky uskutečňování styku nezletilého s otcem, resp. určil místo, v němž má docházet k přebírání nezletilého ke styku a k jeho předávání po ukončení styku.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)